

Оригиналан научни рад

UDK 91:929 Радовановић В.
012 Радовановић В.
016:929 Радовановић В.
Original scientific work

Драгица Р. Гатарих

**БИОГРАФИЈА И БИБЛИОГРАФИЈА ВОЈИСЛАВА С.
РАДОВАНОВИЋА***

Проф. др Војислав Радовановић (1894-1957) је рођен 27. јануара у селу Павлици у Рашкој. Основну школу завршио је у селу Врбовцу код Смедерева 1904. године, а гимназију у Шапцу и Нишу. Филозофски факултета у Београду уписао је 1912. године, а потом је студије прекинуо због учешћа у Првом светском рату. Студије наставља 1919. године а дипломира 1921. године на географској групи Филозофског факултета у Београду. Докторирао је јуна 1924. године. Био је ученик и асистент Јована Цвијића. У звању асистента, на Географском институту Универзитета у Београду, радио је од 1922. до 1924. године, а од 1924-1925. у звању доцента на Филозофском факултету у Скопљу. У звању ванредног професора на Универзитету у Загребу радио је од 1925-1926. године, и од 1928-1938. на Универзитету у Скопљу. У звању редовног професора на Универзитету у Скопљу радио је од 1938-1941. године.

Изводио је наставу из предмета Географија и Етнологија са етнографијом. Био је кустос музеја у Скопљу од 1926. до 1928. године, потом управник Етнографског одељења музеја у Скопљу од 1939-1941, и директор музеја у Скопљу од 1939-1941. године. После Другог светског рата, од 1945. до смрти, био је редовни професор на предмету Антропогеографија на Природно-математичком факултету и Филозофском факултету Универзитета у Београду. На Географском и Етнографском институту САН од 1947. године био је ангажован као научни радник, а први директор и управник Етнографског института САН био је од 1947. до смрти.

Област његовог интересовања биле су антропогеографија, етнологија и фолклор, физичка географија, геологија, историјска, економска, политичка и регионална географија. Спада у ред најеминентнијих представника српске географске школе. На препоруку Јефта Дедијера започео је још као студент антропогеографска истраживања у Тиквешу и Рајцу у Македонији (1914-1923). Резултат тих истраживања је докторска дисертација

* Рад представља резултат истраживања на пројекту 176017, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

«Тиквеш и Рајец», која представља једну од најисцрпнијих антропогеографских монографија са терена Македоније.

У установама где је био у сталном радном односу обављао је читав низ других послова општедруштвеног, организационог и руководећег карактера. То су: уређивао је бројне етнолошке публикације, а после Другог светског рата и сва издања Етнографског института САН, као и пет књига «Насеља», три књиге «Народног живота и обичаја», три књиге «Расправе и грађа» из едиције Српски етнографски зборник САН; био је члан редакције Гласника српског Географског друштва (1947) и Зборника радова Географског института ПМФ-а у Београду, уредник Гласника Скопског научног друштва – одељења природних наука, затим оснивач и уредник Зборника за етнографију и фолклор Скопског научног друштва; неколико година био је члан уређивачког одбора часописа «Живот и рад» и уредник Годишњака музеја у Скопљу. Осим тога, био је оснивач и први секретар бившег Отсека географског друштва у Скопљу. Професор Радовановић је учествовао на више научних скупова и конгреса. Био је учесник Другог конгреса словенских географа и етнолога у Пољској 1927, затим председник Словенско-етнографске секције на Другом међународном Конгресу слависта у Варшави 1934, потом редовни члан и председник привредно-географске секције IV Конгреса словенских географа и етнографа у Бугарској 1936. године.

Професор Радовановић је био члан у неколико познатих научних друштава. Најзначајнија чланства у научним институцијама биле су му: дописни члан САН од 1940. године, затим био је члан Бугарског географског друштва од 1936. године, потом редовни члан и први секретар Научног друштва у Скопљу (од 1925), редовни члан и потпредседник СГД-а, као и оснивач и секретар Одсека СГД-а у Скопљу од 1922. године. Осим тога, активно је учествовао у разним културно-просветним друштвима и институцијама. Објавио је више радова: научних монографија, оригиналних и прегледних научних радова, тематских карата, научно-популарних радова, уџбеника итд.

Проф. Радовановић је припадао оној релативно малобројној генерацији универзитетских професора и научних радника српске научне географске школе који су својим истраживачким преокупацијама и методологијом рада успоставили континуитет наше традиционалне научне географије Цвијићевог доба. Истраживачка оријентација професора Радовановића била је од самог почетка његове научне каријере везана за антропогеографију и остварио је резултате трајне научне вредности. На том сложеном пољу научноистраживачког рада, који захтева интензивну комуникацију са свим географским дисциплинама, као и са читавим низом сродних основних и примењених наука, професор Радовановић је допринео његовој систематичности.

За свој рад у области науке и струке којом се бавио проф. Радовановић је добио више признања.

БИБЛИОГРАФИЈА

- Радовановић, С. В. (1924). *Тиквеш и Рајец: антропогеографска испитивања*. Насеља и порекло становништва, VII, Београд: Српска академија наука, 129-565.
- Радовановић, С. В. (1924). Школски атлас [Картографска грађа]: за средње и стручне школе, Београд, 1924.
- Радовановић, С. В. (1925). Вулкански пепео у нашој земљи и на Балканском полуострву од ерупције Везува 1631. године. *Гласник Скопског научног друштва*, (1)1, 235-245.
- Радовановић, С. В. (1926). Терасе изнад ушћа Тополке у Вардар. *Гласник Географског друштва*, (12), 17-43.
- Радовановић, С. В. (1927). Скопље, Савремена Опћина, бр. 7.
- Радовановић, С. В. (1927). Скопље, Београд: "Туцовић",
- Радовановић, С. В. (1927). *Јован Цвијић и српска антропогеографска школа*, Београд: Јединство
- Радовановић, С. В. (1927). *Јован Цвијић: његов научни рад у Јужној Србији*, Београд: Јединство
- Радовановић, С. В. (1927). Култ простонародних црквених ктитора у Јужној Србији. *Гласник Скопског научног друштва*, (3)1, 99-104.
- Радовановић, С. В. (1928). Мали денудациони облици гнајског земљишта: прилог из Јужне Србије. *Гласник Скопског научног друштва*, 4(1), 53-120.
- Радовановић, С. В. (1928). Култ простонародних и црквених ктитора у Јужној Србији. *Гласник скопског научног друштва*, (3), 1-16.
- Радовановић, С. В. (1929). Национални завет Јована Цвијића: (са сликом и факсимилом народног великана), Живот и рад, Београд, 1-27.
- Радовановић, С. В. (1928). Народно опхођење према старинама у Јужној Србији. *Јужни преглед*, 2 (9), 385-406.
- Радовановић, С. В. (1928). О народној храни у Маријову. *Гласник Географског друштва*, (14), 131-137.
- Радовановић, С. В. (1928). Наше старо оружје. *Јужни Преглед*, 2 (7), 3-6.
- Радовановић, С. В. (1929). Бомбило, Бомболов или Бомболовић у Прилепу. *Јужни преглед*, (2), 1-7.
- Радовановић, С. В. (1929). Радови етнолошког семинара Скопског факултета на проучавању народа Јужне Србије и суседних области од 1925. до 1928, Скопље, 309-310.
- Радовановић, С. В. (1929). Свети Милош Обилић јужно-србијански култ народног хероја, *Живот и рад*, Београд, 3-7.

- Радовановић, С. В. (1930). Младе вулканске појаве и облици у неогену крај Вардара на улазу у Таворску клисуру и пред Демир-капијом: значај језерских тераса и наслага за одредбе о небиеним вулканима, *Годишњак Скопског Филозофског факултета*, (1), 253-295.
- Радовановић, С. В. (1930). Сеоска насеља у Јужној Србији [Картографска грађа], *Атлас Географског друштва*, св. 4, Београд
- Радовановић, С. В. (1929/1930). Народна предања о убијању старих људи – географско-етнографска поређења. *Гласник Скопског научног друштва*, 7-8(3-4), 309-346.
- Радовановић, С. В. (1930). Ступњевити отсеци Бабе над Плетваром – прилог денудационо-структурним облицима рељефа. *Гласник Географског друштва*, 16, 140-151.
- Радовановић, С. В. (1931). Маријовци у песми, причи и шали – неколико прегршти из ризнице духовног блага Јужносрбијанаца. *Зборник за етнографију и фолклор Јужне Србије и суседних области*, (1), 65-231.
- Радовановић, С. В. (1931). Холокарст Хуме под Кожуфом: прилог познавању карста у области Родопског масива. *Гласник Скопског научног друштва*, (9)3, 108-158.
- Радовановић, С. В. (1932). Проблем антропогеографских испитивања Јужне Србије. *Зборник радова на III Конгресу словенских географа и етнографа у Југославији 1930*, Београд, 25-34.
- Радовановић, С. В. (1932). Гипсни рељеф Косовраста у долини Радике више Дебра. *Гласник Географског друштва*, 18, 59-79.
- Радовановић, С. В. (1934). Кварцитски остеоњаци Маркова Камена на старој језерској обали на јужној страни Водна. *Гласник Географског друштва*, (20), 70-75.
- Радовановић, С. В. (1934). Велика језера Јужне Србије: Охридско, Преспанско и Дојранско, *Атлас Географског друштва*, (12).
- Радовановић, С. В. (1935). Народна ношња у Маријову: са 52 слике у тексту. *Гласник Скопског научног друштва*, 14(8 и 9), 1-154.
- Радовановић, С. В. (1935). Света Злата Мегленска: јужносрбијански култ девојке народне мученице. *Споменица српско-православног саборног храма Свете Богородице у Скопљу: 1835-1935*, 329-336.
- Радовановић, С. В. (1936). Горња и Доња Белица у Струшком Дримколу – пример постанка сезонских влашких сточарских насеља и њихова преобраћања у стална насеља. *Гласник Географског друштва*, 22, 21-29.
- Радовановић, С. В. (1937). Две омашке у тумачењу Душановог Законика: осуда потстрекача себарских сабора на губитак људске части и достојанства - осуда неисправних поротника на гашење њихова рода и порода. *Годишњак Скопског филозофског факултета*, 147-164.

- Радовановић, С. В. (1937). Географске основе Јужне Србије: (са 33 слике у тексту и 1 картом у прилогу), *Споменица двадесетпетогодишње ослобођења Јужне Србије 1912-1937*, Скопље, 1-134.
- Радовановић, С. В. (1938). *Писмо Тихомиру Ђорђевићу*, Скопље.
- Радовановић, С. В. (1947). Један пример зачетних долињских облика и система у растреситом земљишту. *Гласник Географског друштва*, 27, 62-75.
- Радовановић, С. В. (1948). Селјачка буна у Маријову у Македонији у другој половини XVI века – Један пример географске убификације историјских догађаја на основу испитивања насеља и порекла становништва, *Зборник Филозофског факултета у Београду*, (1), 293-308.
- Радовановић, С. В. (1952). Питања горње границе сталних насеља – неколико примера из наше земље. *Гласник Етнографског института САН*, 1(1-2), 422-430.
- Радовановић, С. В. (1952). Становништво земље данас и за последња три столећа: распоред, густина и пораст становништва појединих делова света и целе земље. *Гласник Етнографског института САН*, 1(1-2), 355-371.
- Радовановић, С. В. (1952). Прилози антропогеографској библиографији нашој: библиографија антропогеографских радова у географским часописима и осталим издањима топографских друштава ФНРЈ за првих шест послератних година народне државе: (1945-1950). *Гласник Етнографског института САНУ*, 1(1-2), 1-18.
- Радовановић, С. В. (1952). Поводом једног новог прилога питању о променама и развоју географске средине. *Гласник Етнографског института САН*, 1(1-2), 297-340.
- Радовановић, С. В. (1952). Марков мегдан с Мусом - Култ народног хероја-заштитника сиротиње раје. *Гласник Етнографског института САН*, 1(1-2), 213-256.
- Радовановић, В. С. (1953/54). Јован Цвијић. *Гласник Етнографског института САН*, (II-III), 1-66.
- Радовановић, С. В. (1953/54). Југославија – географски положај, унутрашње и спољашње везе. *Гласник Етнографског института САНУ*, 2(3), 115-146.
- Радовановић, С. В. (1956). Београд – географски положај и значај главног града наше земље. *Зборник радова са IV Конгреса географа Југославије*, 139-149.
- Радовановић, С. В. (1957). О неким Цвијићевим антропогеографским и етнолошким основама утканим у једну новију историјско-књижевну студију о једном знаменитом српском писцу. *Гласник Етнографског института*, (4-6), 311-319.
- Радовановић, С. В. (1958). *Јован Цвијић*, Београд: Нолит

- Радовановић, С. В. (1959). *Опита антропогеографија*. Београд: Грађевинска књига
- Радовановић, С. В. (1960). Географски положај и територијални развитак Београда, *Зборник радова Географског института*, 7, 1-26.
- Радовановић, С. В., Радовановић, М. (1994). *Шабачка Посавина и Поцерна: антропогеографска испитивања*, Нови Сад
- Радовановић, С. В., Радовановић, М. (1998). Антропогеографска испитивања 1929. године у Подујеву. *Гласник Етнографског института САН*, 143-152.